

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Eva Fecková
Název práce:	Komparácia renesančných utopických diel
Druh práce:	bakalářská diplomová práce
Hodnotil:	Mgr. Otakar Bureš
Druh hodnocení:	posudek oponenta
Datum:	09/08/2018

Stupeň hodnocení:	A 1 výborně	B 1- výborně mínus	C 2 velmi dobře	D 2- velmi dobře mínus	E 3 dobře	F 4 nevyhověl
	☐	☐	☐	X	☐	☐

Dílčí hodnocení:

	Stupnice						
Hodnocení (+)	A	B	C	D	E	F	Hodnocení (-)
Probíhaly konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Neprobíhaly konzultace
Znalost literatury k tématu	☐	X	☐	☐	☐	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☐	☐	☐	☐	☐	X	Nehodnotí použité zdroje
Dobrá struktura textu	☐	☐	X	☐	☐	☐	Nevyhovující struktura textu
Argumentuje logicky správně	☐	☐	☐	X	☐	☐	Neargumentuje logicky správně
Ucelený úvod a závěr	☐	☐	☐	X	☐	☐	Nedostatečný úvod a závěr
Správný vědecký aparát	☐	☐	☐	☐	☐	X	Nesprávný vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☐	☐	X	☐	☐	☐	Nekvalitní jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Oponent nekontroloval práci v systému theses.cz.

Slovní hodnocení:

Ve své bakalářské práci nazvané *Komparácia renesančných utopických diel* Eva Fecková nejprve stručně nastiňuje vývoj „utopického žánru“ od Platóna po renesanci, posléze se věnuje

definicím, charakteristickým rysům a možným kategorizacím utopií, aby se na tomto základě zabývala analýzou a komparací tří konkrétních představ evropského kulturního okruhu o ideální společnosti. Jedná se o důležitá renesanční utopická díla: *Utopii* T. Mora, *Sluneční stát* T. Campanelly a *Novou Atlantidu* F. Bacona.

Práce má dobrou strukturu, autorka postupuje chronologicky a využívá adekvátní literaturu, včetně anglickojazyčných studií. Vzhledem k zadání je zřejmé, že se nezabývá formálními a estetickými aspekty rozebíraných děl (např. Morovo a Baconovo dílo je narativní, Campanellovo platónsky dialogické). Naopak se snaží zakotvit vybraná díla do historického kontextu, což usnadňuje jak jejich pochopení, tak jejich další vliv. Tomu už však práce věnována není, což nelze samozřejmě pokládat za nedostatek, ale osobně bych uvítal nějakou pasáž aktualizací či alespoň zmínku o významu analyzovaných děl v pozdější době (další vývoj utopických představ po Baconově *Nové Atlantidě*, poukaz na vliv rozebíraných děl – např. na dílo *Christianopolis* J. V. Andreaeho či *Labyrint světa a ráj srdce* J. A. Komenského nebo kritickou reflexi socialistického a marxistického uchopení sociální funkce utopií). Podstatným nedostatkem však je přílišná stručnost a nepropracovanost kapitoly třetí *Kategorizácia: pokus o systematizáciu utópií*, a především pak závěrečné části o jejich systematizaci a kategorizaci, která měla být vrcholem práce.

Problém nastává hned v úvodním pokusu o vymezení utopie. Autorka stručně představuje několik definicí utopie (V. Naxera a O. Stulík, K. Mannheim, R. Ruyer), ale nezastává k nim jakýkoli postoj. Citovaná definice v knize V. Naxery a O. Stulíka, ze které autorka – jak avizuje – vychází (přičemž v jejich knize není na s. 1, jak autorka uvádí, ale na s. 12), je formulována specificky v jiném smyslu: autoři hovoří o *partikulární* utopii: „*Partikulární utopie je charakteristický popis fiktivního společenského zřízení, jeho funkcí a podoby, které by měly v reálných podmínkách fungovat.*“ Utopie *obecně* je však podle nich, jak uvádí v předchozí větě, „*nominální kategorie, pojem, který označuje fiktivní společenské zřízení vnímané dle různých ideologických kritérií jako ideální.*“ Zmínění autoři tedy takto (dost problematicky) definují jen určitý typ utopií. Autorka si to ale jistě uvědomuje, protože toto její údajné východisko nekoinciduje se závěrečnou částí práce, kde o rozebíraných renesančních dílech píše jako o neuskutečnitelných. Problém celé její práce pak je, že ani na tomto vhodném místě, ani jinde, nepředstavuje vlastní stanovisko, zhodnocení či kritiku (ať již k problematice samotné či k využití literatury). Proč se alespoň zde autorka jasně nevymezí proti této definici, když ji implicitně v práci popře (s. 47)? Doporučil bych autorce, aby se neostýchala přispět vlastním rozvažováním a názory na rozebíranou problematiku a tím zhodnotit vlastní přínos. (Ostatně už Platónova *Obrana Sókrata* zakládá v jádru filosofie sociální kritičnost jako její nedílnou součást, a renesanční i moderní utopie nejsou v tomto směru výjimkou. Zaujmout díky nim, ale i vůči nim, kritický postoj je, domnívám se, jejich smyslem. Kritický aspekt úzce souvisí také s emancipačním aspektem, který je utopiím vlastní, ale nelze jej s nimi ztotožnit.)

Podobně se to má v konkrétním případě Morovy Utopie: „*Utópia nemá byť realizovaná. Má byť chápaná ako satirický opis, ako nastavenie zrkadla dobovému politickému zmýšľaniu.*“ (s. 47) Tak chápe Morův spis např. C. S. Lewis či G. M. Logan, ale jiné interpretace mu rozumí jako vážně míněnému návrhu ideální společnosti (např. J. H. Hexter) – jak na to poukazuje A. Havlíček v článku *Je Morův spis Utopie utopický?* a s odkazem na něj ostatně autorka sama (s. 25). Z bakalářské práce není jasně patrné, zdali autorka sama hájí uvedenou interpretaci díla jako satiry?

Budu se nyní věnovat několika problematickým místům. Na s. 12 se hovoří o degradaci demokracie na tyranii a oligarchii, ale Platón pokládá oligarchii za lepší formu vlády, která teprve degraduje v demokracii, jak se píše správně na další straně. Dále mi není jasné, co míní autorka vyplýváním z chronologie spisů ve větě: „*Jediný Bacon sa vyhol otázkam súkromného vlastníctva, čo môže vyplývať z chronológie spisov.*“ (s. 17) Za velmi problematickou formulaci pak pokládám tu na s. 28 (předpokládám, že přejatou z Gorfunkela): „*duchovné zápasy medzi racionalitou a*

transcendenciou, vyústili do krvavého inkvizičního prenasledovania...“ Nepodlehla tu autorka „idolu divadla“? Nešlo spíše o mocenské zájmy, někdy halící svoji přízemnost do obhajoby dogmat, ale nemající se „zápasem racionality a transcendence“ mnoho společného? Ve větě na s. 46 se obávám domýšlet, co autorka míní onou „příjemnou změnou“: „*Čo je príjemná zmena, nakoľko Campanella pod spoločný majetok počítal aj ženy a deti.*“ V závěru se na s. 48 objevuje podle mého názoru podivný předpoklad možnosti jakési symetričnosti utopií, jejíž absence má dělat jejich komparaci obtížnou. Soudím, že právě poukázání na *rozdílnosti* v obsahu, vyznění i formě dává možnost ke komparaci. Jak jsem již zmínil, velkou slabinou je závěrečná nedopracovaná část práce.

Stylisticky je, až na několik chyb, práce na vysoké úrovni. Mezi tyto chyby patří: „*Táto práca sa bude pracovať s ...*“ (s. 8). Z věty na s. 12 zřejmě vypadla její část: „*Hlavná prednosť Aténskej obce, to jest jej schopnosť syntetizovať slobodu a autoritu a sa v tomto bode ukázala ako dávno stratená.*“ Podobně na s. 39: „*Realitu vnímame iba zo svojho uhľa pohľadu a tak ju už realitu istým spôsobom.*“

Nejproblematictějším aspektem práce je nezvládnutá formální stránka: Úvod není uveden v obsahu. Kurzíva je používána nejednotně. Vyskytuje se nespočetné množství chyb. Tommaso Campanella na většině míst uváděn nesprávně jako Thommaso, název Baconova díla je možné psát latinsky *Novum Organum* či počestně *Nové Organon*, ale nikoli *Novum Organon*. Autorka chybně cituje, např. s. 8 (či s. 15, 47 ad.): „*ktorí utópiu chápu ako: „(...) je charakteristický popis fiktivního společenského zřízení, jeho funkcí a podoby, které by měly v reálných podmínkách fungovat.*“ Často chybí či přebývají interpunkce a mezery (s. 20, 33, 38, 45, 46 ad.), v české citaci se objevuje slovenština (s. 46). Chyby se objevují též v angličtině: na s. 4. je chybně anglické slovo „comprasion“ (místo „comparison“), substantiva a adjektiva anglických názvů jsou někdy uváděna malými písmeny. To se objevuje v nemenší míře i v bibliografickém aparátě, který je nejednotný (v pozn. 1, 3, 6, 9 uvedeno ISBN, dále již ne) a libovolně se v něm zachází s interpunkcí (pozn. 28, 37, 90 ad.), kurzívou (s. 49), schází iniciála (s. 49), mnohde chybí mezery. Kniha Germany Ernst *The Book and the Body of Nature* vyšla v anglickém překladu roku 2010 v Nizozemí a nikoli v Římě, kde vyšel v roce 2002 italský originál.

Na závěr bych položil ještě několik dalších možných otázek k obhajobě: V závěru (s. 48) se vyskytuje věta: „*Nie je náhoda, že obdobia bohaté na utopické diela, sú zároveň obdobiami rôznych spoločenských kríz.*“ Může autorka toto tvrzení vysvětlit? Proč to není náhoda? Jsou ještě dnes aktuální analyzované renesanční utopie a pokud ano, čím? Napadá Vás co bychom dnes mohli označit jako utopický projekt, např. ve světovém měřítku?

Shrnuji, že zásadními problémy práce jsou mnohokrát zpracované téma, kterému schází originalita, nedostatek vlastní invence a hodnocení a velký počet citačních a formálních chyb. Přes množství uvedených výhrad oceňuji orientaci v problematice, doporučuji ji k obhajobě a s očekáváním jejího dobrého průběhu navrhuji hodnocení stupněm D, velmi dobře mínus.

Otakar Bureš